

МЕДИЦИНАЛЫҚ ДЕОНТОЛОГИЯ

- *Медициналық этика (лат. ethica, грек тілінен алғанда ethice – адамгершілікті зерделеу), немесе медициналық деонтология (грек. deon – парыз; «деонтология» термині соңғы жылдардағы отандық әдебиетте кеңінен қолданылуда), – яғни бұл – медициналық қызметкерлердің кәсіби міндеттерін орындау барысындағы этикалық нормалар мен қағидаттар жиынтығы. Қазіргі заманғы түсінік бойынша, медициналық этикаға келесі аспектілер кіреді:*
- *ғылыми – медициналық қызметкерлердің жұмысының этикалық және адамгершілік аспектілерін зерттейтін медициналық ғылым тарауы;*
- *практикалық – кәсіби медициналық қызмет барысында этикалық нормалар мен ережелерді қалыптастыру және қолдану міндеті болып табылатын медициналық тәжірибие саласы.*

- *Медициналық этика үш негізгі бағыт бойынша тұлғаралық қарым-қатынастардың әртүрлі мәселелерін зерделейді және шешеді:*
- *медициналық қызметкер – емделуші,*
- *медициналық қызметкер – емделушінің туысқандары,*
- *медициналық қызметкер – медициналық қызметкер.*

- **Төрт этикалық қағидаттар: қайырымдылық, автономия, әділеттілік және толыққанды медициналық көмек.** Қағидаттардың күнделікті қолданылуын талқыламас бұрын әрбіріне жеке сипаттама бергеніміз жөн болар.
- **Қайырымдылық қағидаты:** “Мен емделушіге мейіріммен қараймын немесе ең болмағанда зиян келтірмеймін» Қайырымдылық дегеніміз емделушіге зерек және ілтипатты көзқараспен қарау, науқас денсаулық жағдайының күрделігімен барабар емдеудің оңтайлы әдістерін таңдау, емделушінің медициналық араласуға дайындығы және қабілеттілігі
- **Автономия** қағидаты әрбір емделушіге және оның шешімдеріне сыйластықпен қарауды талап етеді. Кез келген адам мақсат ретінде қарастырылғанмен, сол мақсатқа жеткізетін құрал ретінде қарастырылмайды.
- **Әділеттілік.** Емделуші мен оның туыстары немесе өзге де медицина қызметкерлері арасындағы кикілжің туындаған жағдайларда, осы қағидатты басшылыққа ала отырып, біздер емделушінің мүддесін қорғауымыз қажет.
- **Толыққанды медициналық көмек** көрсету қағидаты кәсіби медициналық көмекті және емделушіге кәсіби көзқарасты, сапалы диагностикалау және емдеу жүргізу үшін денсаулық сақтаудың барлық мүмкіндігін қолдануды, профилактикалық шараларды және паллиативті көмек көрсетуді көздейді. Медицина қызметкерінің рухани жауапкершілігі оның медициналық этиканың барлық қағидаттарын сақтауын тұспалдайды.

- *«Медбике-емделуші» арасындағы қарым-қатынастар:*
- *Медициналық бике емделушімен сабырлы әрі ашық жарқын сөйлесуге міндетті. Дөрекі, тұрпайы немесе тым ресми сөйлесуге тыйым салынады. Науқастарға «Сіз» деп және аты мен әкесінің атын атап сөйлескен жөн.*
- *Науқастың жанында тұрып оның диагнозын, емдеу жоспарын талқылауға, палатадағы өзге де науқастардың денсаулығын әңгімелеуге тыйым салынады.*
- *Күрделі және ауырсындыратын емшараларды бастамас бұрын медбике осы емшаралардың мәнін, мағынасын және қажеттілігін түсінікті түрде науқасқа түсіндіруі және тыныштандыруы қажет.*

- *«Медбике – емделушінің туысқандары (және жақындары)» арасындағы қарым-қатынастар:*
- *Ұстамдылықты, сабырлылықты, тыныштықты және әдептілікті сақтауы қажет;*
- *Күрделі науқастарды күтушілерге емшара мен манипуляцияларды дұрыс орындау тәртібін түсіндіруі тиіс;*
- *Тек өз құзыреті шеңберінде сұхбаттасуы (науқастың сырқаты, болжамы жөнінде әңгімелемей, дәрігерге жолдау) тиіс;*
- *Қойылған сұрақтарға сабырлы жауап беруі қажет, күрделі науқаста дұрыс күте білу ережелерін шыдамдылықпен үйретуі тиіс.*

- *«Медбике-дәрігер» арасындағы қарым-қатынастар:*
- *Сұхбаттасу кезінде дөрекі сөйлесуге тыйым салынады;*
- *Дәрігерлік тағайындаулар уақытында нақты, және кәсіби орындалуы тиіс;*
- *Науқастың денсаулық жағдайындағы кенеттен болған өзгерістер туралы дәрігерге жедел хабар берілуі тиіс;*
- *Тағайындалған дәрігерлік емді қолдану барысында күмән туындаған жағдайда , науқас жоқ уақытта, сыпайы түрде, осы жөнінде дәрігермен мән-жайды талқылауы қажет.*

- *<<Медбике-медбике>> арасындағы қарым-қатынастар:*
- *өз ұжымдастарымен жұмыс істеу барысында дөрекілікке, тұрпайылыққа жол берілмеуі тиіс;*
- *Қандай да бір ескертулер, науқас болмаған уақытта, әдепті түрде айтылуы тиіс;*
- *Тәжірибиелері мол медбикелер жас мамандарға тәлімгерлік көмек көрсетулері қажет;*
- *Қиын жағдайларда бір біріне көмектесулері тиіс.*

- *«Медбике-кіші медицина қызметкері» арасындағы қарым-қатынастар:*
- *өзара сыйластықты сақтаулары тиіс;*
- *кіші медицина қызметкерінің жұмысын сыпайы түрде бақылауы қажет;*
- *Әдепсіздікке, дөрекілікке, тәкаппарлыққа жол беруге болмайды;*
- *Науқастар мен келушілердің көзінше ескертулер жасауға болмайды.*